

Právna úprava podnikania

Dana Palacková
KPOI, EUBA

Obchodné právo

• spadá do súkromného práva

• súbor predpisov upravujúcich postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy a niektoré vzťahy súvisiace s podnikaním

Obchodné právo

• jeho základným právnym predpisom je Obchodný zákonník (Zákon č. 513/1991 Zb.)

• sekundárnym prameňom je napr. Občiansky zákonník

• terciárnym prameňom sú obchodné zvyklosti

Obchodné právo upravuje

PODNIKANIE - sústavnú činnosť uskutočňovanú:

- samostatne podnikateľom
- vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť
- za účelom dosiahnutia zisku

Podnikateľom je osoba, ktorá:

- a) je zapísaná v Obchodnom registri
- b) podniká na základe živnostenského oprávnenia
- c) podniká podľa osobitných predpisov
- d) vykonáva poľnohospodársku výrobu a je evidovaná podľa osobitného predpisu

Do obchodného registra sa zapisujú:

- a) obchodné spoločnosti
- b) družstvá
- c) iné PO, ktorým to prikazuje zákon
- d) niektoré zahraničné osoby

WWW.ORSR.SK

Obchodné meno podniku

Právnické osoby:

- musí obsahovať dodatok označujúci právnu formu (napr. a.s., s.r.o.)

Fyzické osoby:

- za obchodné meno sa považuje ich meno a priezvisko (prípadne aj nejaký dodatok)

Požiadavky na osobu podnikateľa:

VŠEOBECNÉ

- vek nad 18 rokov
- spôsobilosť na právne úkony
- bezúhonnosť

ZVLÁŠTNE

- odborná spôsobilosť
- iná spôsobilosť

Ako začať podnikat' (1/2):

- vybrať si oblasť podnikania
(čo, ako, pre koho vyrábať?)
- zistiť stav konkurencie
- zohnať počiatočný kapitál (vlastný, resp. úver)
- vybaviť potrebné doklady
- prihlásiť sa na daňovom úrade, v zdravotnej a Sociálnej poisťovni

Ako začať podnikat' (2/2):

vybrať si formu podnikania (FO alebo PO)

Fyzická osoba:

- živnosť - najjednoduchšia forma podnikania
- podať žiadosť na živnostenskom úrade

Právnická osoba:

- s.r.o. ako najjednoduchšia forma PO (min. ZI = 200 tis. SK - vklady spoločníkov)
- spoločenská zmluva, resp. zakladateľská listina
- požiadať o zápis do OR

Živnosť je:

- jedna z foriem podnikania v SR
- podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní

Živnosťou nie je:

- celý zoznam činností, ktoré živnostenský zákon **taxatívne vymenúva** (tlmočníci, advokáti, notári, veterinári a pod.)
- činnosť, ktorá je v rozpore s dobrými mravmi

Podmienky na prevádzkovanie živnostenskej činnosti

- 18 rokov
- spôsobilosť na právne úkony
- bezúhonnosť

- prípadne iné osobitné podmienky

- živnostenské oprávnenie

Živnostenské oprávnenie

Ohlasovacie živnosti

- možno po splnení určitých podmienok prevádzkovať na základe ohlásenia
- **remeselné, viazané a voľné živnosti**

Koncesované živnosti

- možno prevádzkovať len na základe koncesie
- posudzuje sa spoľahlivosť vzhľadom na predmet podnikania

Živnostenské oprávnenie

Novela živnostenského zákona (od 9/2007)

Cieľ:

- obmedziť počet predmetov podnikania
- znížiť poplatky za vydanie oprávnenia

Na živnostenskom oprávnení sa uvádza už iba 1 predmet činnosti.

Každý predmet činnosti sa tak spoplatňuje osobitne.

Voľná živnosť - 100.- Remeselná a viazaná - 500.-
(živnostenský list predtým - 1000.-)

Koncesná živnosť - 1000.-
(koncesná listina predtým - 2000.-)

Príklad z obchodného práva

Súdne konanie - obchodné právo

Žalobca:

Podnikateľ - XY

Žalovaný:

Podnikateľ - BANKA

SPOR:

Pán XY má v BANKE otvorený účet. Jedného dňa mu BANKA z účtu odúčtovala 1 370 000,- Sk, a to základe prevodného príkazu, ktorý jej bol doručený. Avšak nakoľko pán XY žiaden príkaz nezadal, podal na BANKU žalobu, v ktorej požaduje vrátenie tejto sumy.

Súdne konanie - obchodné právo

Okresný súd - konanie v prvom stupni

- > rozhodol v prospech žalobcu
- > žalovaný sa proti rozsudku odvolal

Krajský súd - odvolací súd

- > rozhodol v prospech žalobcu
- > žalovaný podal dovolanie

Najvyšší súd SR - dovolací súd

- > ???

TVRDENIE ŽALOBCEU (pána XY)

V BANKE mám od roku 1995 vedený bežný účet.

Príkaz na prevod spornej sumy 1 370 000.- Sk som nezadal (a ani nik z mojich zamestnancov).

Išlo zrejme o sfaľšovanie prevodného príkazu, čo som v žiadnom prípade nemohol ovplyvniť. BANKA mala prevodný príkaz lepšie preveriť.

Nakoľko mi prevodom sumy vznikla škoda, žiadam súd o vynesenie rozsudku v tom zmysle, že škodu mi spôsobila BANKA a prikázať jej vrátenie peňazí.

TVRDENIE ŽALOVANÉHO (BANKY)

Ku škode došlo na základe sfaľšovaného prevodného príkazu, a teda nezávisle od našej vôle.

Prevodný príkaz sme ohľadne jeho pravosti skúmali obvyklým spôsobom, t.j. vizuálne, a rozdiely oproti pravým podpisom neboli zistené. Nemožno po nás predseda požadovať, aby sme všetky predložené prevodné príkazy skúmali takými technikami, aké používajú znalci, ktorí nakoniec sfaľšovanie tohto príkazu potvrdili.

Preto žiadame súd o vynesenie rozsudku v tom zmysle, že za spôsobenú škodu nezodpovedáme, nakoľko sme neporušili žiadnu povinnosť.

Z odôvodnenia dovolacieho súdu

Dovolací súd sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, že na daný právny vzťah sa vzťahujú ustanovenia §373 a nasl. § Obchodného zákonníka upravujúce náhradu škody.

Náhrada škody

§ 373

Kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť.

§ 374

(1) Za okolnosti vylučujúce zodpovednosť sa považuje prekážka, ktorá nastala nezávisle od vôle povinnej strany a bráni jej v splnení jej povinnosti, ak nemožno rozumné predpokladať, že by povinná strana túto prekážku alebo jej následky odvrátila alebo prekonala, a ďalej, že by v čase vzniku záväzku túto prekážku predvídala.

Skutkový stav v zásade nie je sporný

Medzi pánom XY a BANKOU existoval vzťah na základe zmluvy o bežnom účte podľa §708 Obchodného zákonníka. Na základe toho sa žalobca sa odvolával na zvýraznené:

Náhrada škody
§ 373

Kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť.

Z odôvodnenia dovolacieho súdu

BANKA sa odvolávala na zvýraznené:

§ 374

(1) Za okolností vylučujúce zodpovednosť sa považuje prekážka, ktorá nastala nezávisle od vôle povinnej strany a bráni jej v splnení jej povinností, ak nemožno rozumne predpokladať, že by povinná strana túto prekážku alebo jej následky odvrátila alebo prekonala, a ďalej, že by v čase vzniku záväzku túto prekážku predvídala.

Z odôvodnenia dovolacieho súdu

Z §373 vyplýva, že ide o zodpovednosť objektívnu, a teda vznik zodpovednosti si nevyžaduje zavinenie.

Dôkazné bremeno o okolnostiach vylučujúcich zodpovednosť je na povinnej osobe.

Náhrada škody
§ 373

Kto poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi zodpovednosť.

Z odôvodnenia dovolacieho súdu

Podľa §373 spôsobila BANKA žalobcovi škodu tým, že bez jeho vedomia previedla na základe falošného prevodného príkazu z jeho účtu 1 370 000.- Sk na účet inej osoby.

Zbaviť sa tejto zodpovednosti môže iba tak, že preukáže, že to bolo spôsobené okolnosťami vylučujúcimi jej zodpovednosť.

Žalovaný teda namietal, že falošný prevodný príkaz predstavoval prekážku podľa § 374 ods. 1.

§ 374

(1) Za okolnosti vylučujúce zodpovednosť sa považuje prekážka, ktorá nastala nezávisle od vôle povinnej strany a bráni jej v splnení jej povinnosti, ak nemožno rozumne predpokladať, že by povinná strana túto prekážku alebo jej následky odvrátila alebo prekonala, a ďalej, že by v čase vzniku záväzku túto prekážku predvídala.

Z odôvodnenia dovolacieho súdu

Falšovanie dokumentov je bežný jav, ktorého si vzhľadom na predmet svojho podnikania musí byť BANKA vedomá.

BANKA zanedbala svoje povinnosti, čoho si musela byť aj vedomá, nakoľko následne prijala opatrenia o sprísnení postupu pri overovaní písomností. Je nepochybné, že takéto opatrenia mohla prijať skôr.

BANKA zároveň mohla a mala predvídať, už v čase uzavretia zmluvy o BÚ, že jej v budúcnosti môže byť predložený falošný príkaz na úhradu, nakoľko nejde o novú alebo neznámu trestnú činnosť.

ROZHODNUTIE najvyššieho súdu

**DOVOLANIE ŽALOVANÉHO
SA ZAMIETA s odôvodením, že:**

Ak BANKA opomenula predvídať skutočnosť, že jej môže byť predložený falošný príkaz na úhradu, potom v plnom rozsahu zodpovedá za takto vzniknutú škodu.

Časočiara

